

КИЇВСЬКИЙ ІНСТИТУТ БІЗНЕСУ ТА ТЕХНОЛОГІЙ

КАФЕДРА ПСИХОЛОГІЇ

ЗАТВЕРДЖЕНО

Вчена рада

Протокол № 1 від 28.08.2025

Голова вченої ради

О. В. Яковлева

СУПЕРВІЗІЯ В ПРАКТИЦІ ПСИХОРЕАБІЛІТАЦІЇ

ВИБІРКОВА ОСВІТНЯ КОМПОНЕНТА

СИЛАБУС

для підготовки фахівців другого (магістерського) рівня вищої освіти
за освітньою програмою «Реабілітаційна психологія»

Л. М. Гридковець, 2025 рік
grydkovec@kibit.edu.ua

СХВАЛЕНО

Кафедра психології

Протокол № 1 від 28.08.25

Зав. каф. *Лановенко* Ю. І. Лановенко

Київ 2025

Силабус вибіркової освітньої компоненти СУПЕРВІЗІЯ В ПРАКТИЦІ ПСИХОРЕАБІЛІТАЦІЇ для студентів освітньої програми «Реабілітаційна психологія» другого (магістерського) рівня вищої освіти за спеціальністю С4 «Психологія» галузі знань С «Соціальні науки, журналістика, інформація та міжнародні відносини».

Розробники: Л.М. Гридковець, канд. психол. наук, доцент кафедри психології Київського інституту бізнесу та технологій; А. В. Шафорост, магістр практичної психології, викладач кафедри психології Київського інституту бізнесу та технологій.

Силабус затверджений на засіданні кафедри психології
Протокол № 1 від «28» серпня 2025 року

Завідувач кафедри Ю. І. Лановенко

© Л.М. Гридковець, А. В. Шафорост 2025 рік
© КІБІТ, 2025 рік

1. Анотація курсу

Місце «Супервізія в практиці психореабілітації» в програмі навчання: дисципліна відноситься до вибіркової освітньої компоненти професійної підготовки.

Засоби оцінювання – проміжні завдання, підсумковий екзамен, який здійснюється за заліковими білетами (тестовими завданнями).

Форма навчання	Семестр	Кредити ECTS	Години	Лекції	Практичні (семінарські) заняття	СРС	Екзамен
Денна	2	4	120	18	18	82	2
Заочна	2	4	120	6	4	108	2

Мова навчання: українська.

Передреквізити – Методологія та організація наукових досліджень, Соціально-філософський аналіз суспільної сфери, Загально-психологічні засади психореабілітації, Професійно-особистісний спецпрактикум, Нейропсихологічні засади психореабілітації, Психодіагностика та консультування в психореабілітації.

Постреквізити – Сучасні напрями психореабілітаційної роботи, Реабілітаційна психологія осіб з інвалідністю, Психореабілітація в умовах медичних закладів, Онлайн-психореабілітація, Реабілітаційна казкотерапія та арт-терапія, Психореабілітація психосоматичних розладів.

2. Мета курсу

Предметом вивчення навчальної дисципліни є супервізійний процес як ключовий інструмент забезпечення професійної компетентності, емоційної стійкості та якості надання психореабілітаційних послуг фахівцями (психологами, психотерапевтами, соціальними працівниками) в умовах роботи в сфері психологічної допомоги.

Метою викладання навчальної дисципліни є навчити магістрів-психологів проводити якісний супервізійний аналіз клінічних випадків, ідентифікувати та коригувати професійні помилки, а також розвивати професійну ідентичність.

Згідно з вимогами освітньої програми, студенти повинні освоїти наступні **компетентності**:

ЗК 01. Здатність застосовувати знання у практичних ситуаціях.

ЗК 04. Уміння виявляти, ставити та вирішувати проблеми.

ЗК 05. Цінування та повага різноманітності та мультикультурності.

ЗК 06. Здатність діяти на основі етичних міркувань (мотивів).

СК 01. Здатність здійснювати теоретичний, методологічний та емпіричний аналіз актуальних проблем психологічної науки та/або практики.

СК 04. Здатність здійснювати практичну діяльність (тренінгову, психотерапевтичну, консультаційну, психодіагностичну та іншу залежно від спеціалізації) з використанням науково-верифікованих методів та технік.

СК 05. Здатність організовувати та реалізовувати просвітницьку та освітню діяльність для різних категорій населення у сфері психології.

СК 07. Здатність приймати фахові рішення у складних і непередбачуваних умовах, адаптуватися до нових ситуацій професійної діяльності.

СК 08. Здатність оцінювати межі власної фахової компетентності та підвищувати професійну кваліфікацію.

СК 09. Здатність дотримуватися у фаховій діяльності норм професійної етики та керуватися загальнолюдськими цінностями.

СК 14. Здатність до рефлексії та супервізії власної фахової діяльності.

СК 16. Здатність застосовувати психологічні технології, спрямовані на відновлення психоемоційного стану, соціальної активності, когнітивних функцій і самостійності клієнтів.

До програмних результатів навчання віднесено:

ПРН 01. Здійснювати пошук, опрацювання та аналіз професійно важливих знань із різних джерел із використанням сучасних інформаційно-комунікаційних технологій.

ПРН 04. Робити психологічний прогноз щодо розвитку особистості, груп, організацій.

ПРН 08. Оцінювати ступінь складності завдань діяльності та приймати рішення про звернення за допомогою або підвищення кваліфікації.

ПРН 09. Вирішувати етичні дилеми з опорою на норми закону, етичні принципи та загальнолюдські цінності.

ПРН 10. Здійснювати аналітичний пошук відповідної до сформульованої проблеми наукової інформації та оцінювати її за критеріями адекватності.

Програма навчальної дисципліни складається з **3-х змістових модулів та 9-и тем.**

3. План лекційних та семінарських занять та завдання до СРС

Основний підручник цього курсу – Мушкевич, М. І. Супервізія : навч. посіб. (до курсу «Супервізія») / М. І. Мушкевич. Луцьк : Вежа-Друк, 2022. 188 с.

Змістовий модуль 1. Концептуальні й теоретичні засади супервізії

Лекція 1. Концептуальні основи супервізії.

1. Супервізія як інститут професійного розвитку: сутність, мета та завдання.

Семінарське заняття 1.

1. Аналіз та порівняння понять: супервізія, інтервізія, балінтовські групи.

2. Історичні передумови та еволюція понятійного апарату.	2. Дискусія про роль супервізії у професійній ідентичності психолога-реабілітолога.
3. Відмінності від консультування, терапії та наставництва.	

СРС 1.

1. Підготовка порівняльної таблиці "Супервізія, інтервізія, наставництво: спільне та відмінне" та обґрунтування місця супервізії в системі професійної підтримки.
2. Виконане завдання завантажити до гугл-класу.

Література:

1. Астремська, І. В. (2017). Прикладні методики та основи супервізії в соціальній роботі: навчальний посібник. Миколаїв.
2. Хараджи, М. В., & Іващенко, А. І. (2022). Супервізія як метод професійного зростання психолога. Науковий вісник Ужгородського національного університету, 1. DOI: <https://doi.org/10.32782/psy-visnyk/2022.1.4>.
3. Астремська, І. В. (2012). Супервізія у практиці соціальної роботи та підготовці соціальних працівників. У: Вікова та педагогічна психологія. 5. С.55-59. <https://surl.lu/ddxcfo>.
4. Спіцина, Л. В. (2021). Соціально-психологічні особливості проведення супервізійних груп для психологів – початківців. Psychological Journal, 7 (4), 38-48. DOI: <https://doi.org/10.31108/1.2021.7.4>

Лекція 2. Теоретичні моделі та підходи.

1. Класифікація моделей супервізії: диференційна (за Бернардом), психодинамічна, когнітивно-поведінкова, гуманістична, інтегративна.
2. Семимірна процесуальна модель супервізії.

Семінарське заняття 2.

1. Розбір переваг та обмежень різних моделей супервізії для роботи в умовах психореабілітації.
2. Робота із випадками.
3. Вироблення первинного алгоритму дій.

СРС 2.

1. Реферування 5 наукових статей про одну з ключових теоретичних моделей супервізії (на вибір) та її застосування.
2. Виконане завдання завантажити до гугл-класу.

Література:

1. Астремська, І. В. (2017). Прикладні методики та основи супервізії в соціальній роботі: навчальний посібник. Миколаїв, ЧДУ ім.П.Могили, 396 с.

2. Спіцина, Л. В. (2021). Соціально-психологічні особливості проведення супервізійних груп для психологів – початківців. *Psychological Journal*, 7 (4), 38-48. DOI: <https://doi.org/10.31108/1.2021.7.4>.
3. Ляховець, Л. О., & Низовець-Кропта, О. А. (2024). Розуміння практики супервізії в роботі психологів закладів освіти в умовах війни. *Вчені записки ТНУ імені В.І. Вернадського. Серія: Психологія*, 35 (5). DOI: <https://doi.org/10.32782/2709-3093/2024.5/05>

Лекція 3. Функції та фокус супервізії. Семінарське заняття 3.

1. Основні функції супервізії (адміністративна, навчальна, підтримуюча). 2. Фокуси супервізії: на системі, на практиці, на команді, на співробітнику. 3. Супервізія в контексті соціально-психологічної реабілітації.	1. Робота за методом «Кейс-стаді»: "Функціонал супервізора": обговорення, як змінюються функції та фокус супервізії залежно від запиту та етапу роботи супервізанта. 2. Аналіз випадку «Початківець vs досвідчений». 3. Розробка алгоритму дій супервізора і супервізіанта.

СРС 3.

1. Підготовка есе "Актуальність функцій супервізії в умовах воєнної та постконфліктної психореабілітації в Україні".
2. Виконане завдання завантажити до гугл-класу.

Література:

1. Івженко, І. (2020). Супервізія як інструмент профілактики емоційного вигорання соціальних працівників. *Zeszyty naukowe Wyższej Szkoły Technicznej W Katowicach*, 12. https://yadda.icm.edu.pl/baztech/element/bwmeta1.element.baztech-5c96a862-2a37-4050-a280-9cd4d0577f4f/c/Ivzhenko_Nadzor_12_2020-2.pdf.
2. Бабаніна, М. Ю. (2024). Супервізія в системі післядипломної освіти педагогічних працівників: фокус уваги. У: *Вчені записки ТНУ імені В.І. Вернадського. Серія: Психологія*, 35 (5). DOI: <https://doi.org/10.32782/2709-3093/2024.5/05>.
3. Байдик В. Супервізія та інтервізія як ефективні інструменти підтримки спеціалістів психологічної служби. URL: <http://surl.li/druwe>.
4. Грицанюк, О. В., & Іванів, О. С. (2024). Супервізія як інструмент профілактики професійного вигорання фахівців із соціальної роботи. *Науковий часопис Українського державного університету імені Михайла Драгоманова. Серія 5: Педагогічні науки: реалії та перспективи*, 98. <https://doi.org/10.31392/UDU-nc.series5.2024.98.06>.

Змістовий модуль 2. Організація та практика супервізійного процесу

Лекція 4. Організація супервізійного процесу.

1. Організаційні форми супервізії: індивідуальна та групова супервізія.
2. Переваги та недоліки групової роботи.
3. Динаміка супервізійної групи та роль групової динаміки.

Семінарське заняття 4.

1. Практикум з групової супервізії.
2. Відпрацювання елементів проведення групової супервізії (ролі, правила, техніка "гарячого стільця").
3. Тренування навичок за алгоритмом.

СРС 4.

1. Розробка структури та правил для проведення колегіальної (інтервізійної) групи для фахівців психореабілітації.
2. Виконане завдання завантажити до гугл-класу.

Література:

1. Астремська, І. В. (2017). Прикладні методики та основи супервізії в соціальній роботі: навчальний посібник. Миколаїв, ЧДУ ім.П.Могили, 396 с.
2. Івженко, І. (2020). Супервізія як інструмент профілактики емоційного вигорання соціальних працівників. *Zeszyty naukowe Wyższej Szkoły Technicznej W Katowicach*, 12. https://yadda.icm.edu.pl/baztech/element/bwmeta1.element.baztech-5c96a862-2a37-4050-a280-9cd4d0577f4f/c/Ivzhenko_Nadzor_12_2020-2.pdf.
3. Туркова, Д. М. (2014). Психологічні, педагогічні та організаційні умови запровадження європейських стандартів підготовки майбутніх практичних психологів у системі вищої освіти України. *Problems of Modern Psychology: Collection of research papers*, 25, 518-529.
4. Керівництво з проведення інтервізій та супервізій / авт.-упоряд. Т. Артеменко. Черкаси : КНЗ ЧОПОППЧОР, 2021. 42 с. URL: <https://cutt.ly/t7h8Ymv>.

Лекція 5. Етапи та інструменти супервізії.

1. Фази супервізійного процесу (індуктивна, комунікативна, інтегративна).
2. Супервізійний контракт та його ключові елементи.

Семінарське заняття 5.

1. Відпрацювання навичок контракту.
2. Рольова гра "Перша супервізійна сесія: встановлення робочого альянсу та формулювання запиту".

3. Робота із запитом і формулювання супервізійної цілі.

СРС 5.

1. Складання проекту супервізійного контракту та форми запису клінічного випадку (кейс-нотатки) для супервізії.
2. Виконане завдання завантажити до гугл-класу.

Література:

1. Керівництво з проведення інтерв'їзій та супервізій / авт.-упоряд. Т. Артеменко. Черкаси : КНЗ ЧОППОПЧОР, 2021. 42 с. URL: <https://cutt.ly/t7h8Ymv>.
2. Івженко, І. (2020). Супервізія як інструмент профілактики емоційного вигорання соціальних працівників. *Zeszyty naukowe Wyższej Szkoły Technicznej W Katowicach*, 12. https://yadda.icm.edu.pl/baztech/element/bwmeta1.element.baztech-5c96a862-2a37-4050-a280-9cd4d0577f4f/c/Ivzhenko_Nadzor_12_2020-2.pdf.
3. Астремська, І. В. (2014). Групова супервізія як ефективна форма практичної підготовки до роботи з клієнтом. *Science and Education a New Dimension. Pedagogy and Psychology*, II (16), 33.
4. Мась, Н. М. (2012). Використання супервізійних та інтерв'їзійних форм роботи у професійній діяльності військових психологів. *Питання психології*, 2.
5. Цільмак, О. М. (2022). Провідні технології самодопомоги в процесі психологічної практики. *Юридична психологія*, 1 (30). DOI: <https://doi.org/10.33270/03223001.37>.

Лекція 6. Етичні та правові засади супервізії.

1. Етичний кодекс супервізора та супервізанта.
2. Принципи конфіденційності та її межі, інформована згода, подвійні стосунки та конфлікт інтересів.
3. Юридичні аспекти супервізійної відповідальності.

Семінарське заняття 6.

1. Обговорення етичних дилем.
2. Аналіз складних етичних випадків у супервізійній практиці та моделювання процесу прийняття рішень.

СРС 6.

1. Опрацювання та конспектування розділу Етичного кодексу психолога, що стосується супервізії..
2. Виконане завдання завантажити до гугл-класу.

Література:

1. Астремська, І. В. (2012). Супервізія у практиці соціальної роботи та підготовці соціальних працівників. У: Вікова та педагогічна психологія. 5. С.55-59. <https://surl.lu/ddxcfo>.
2. Байдик В. Супервізія та інтервізія як ефективні інструменти підтримки спеціалістів психологічної служби. URL: <http://surl.li/druwe>.
3. Туркова, Д. М. (2014). Психологічні, педагогічні та організаційні умови запровадження європейських стандартів підготовки майбутніх практичних психологів у системі вищої освіти України. Problems of Modern Psychology: Collection of research papers, 25, 518-529.

Змістовий модуль 3. Етика, підтримка та професійний розвиток фахівця

Лекція 7. Профілактика професійного вигорання.

1. Синдром емоційного вигорання у працівників професій допомоги.
2. Супервізія як інструмент профілактики та корекції вигорання.
3. Поняття рефлексивної компетентності.

Семінарське заняття 7.

1. Тренінг з рефлексії та самодопомоги.
2. Практичне застосування психотехнологій для самодопомоги та відновлення ресурсу.

СРС 7.

1. Складання індивідуального плану профілактики емоційного вигорання для фахівця психореабілітації.
2. Виконане завдання завантажити до гугл-класу.

Література:

1. Івженко, І. (2020). Супервізія як інструмент профілактики емоційного вигорання соціальних працівників. *Zeszyty naukowe Wyższej Szkoły Technicznej W Katowicach*, 12. https://yadda.icm.edu.pl/baztech/element/bwmeta1.element.baztech-5c96a862-2a37-4050-a280-9cd4d0577f4f/c/Ivzhenko_Nadzor_12_2020-2.pdf.
2. Астремська, І. В. (2024). Супервізія: профілактика та корекція емоційного вигорання працівників професій допомоги: монографія. Миколаїв. ЧДУ ім.П.Могили, 132 с.
3. Грицанюк, О. В., & Іванів, О. С. (2024). Супервізія як інструмент профілактики професійного вигорання фахівців із соціальної роботи. Науковий часопис Українського державного університету імені Михайла Драгоманова. Серія 5: Педагогічні науки: реалії та перспективи, 98. <https://doi.org/10.31392/UDU-nc.series5.2024.98.06>.

4. Супервізія: професійна підтримка і професійний розвиток педагогів : порадник для супервізорів (наставників) / [Навч.-метод. посіб.] ; розроблено Всеукр. фондом «Крок за кроком» у співпраці з The LEGO Foundation за підтримки МОН України та USAID. 2018. 57 с.

Лекція 8. Методи аналізу клінічних випадків.

1. Структура представлення клінічного випадку.
2. Методики фокусування уваги супервізора.
3. Використання моделі "Я-Ти-Ми" (система фахівець-клієнт-супервізор).

Семінарське заняття 8.

1. Практична супервізія випадку.
2. Студентська презентація клінічного випадку з практики психореабілітації та його групова супервізія за обраною моделлю.

СРС 8.

1. Підготовка детального опису (презентації) клінічного випадку для супервізійного обговорення.
2. Виконане завдання завантажити до гугл-класу.

Література:

1. Керівництво з проведення інтерв'їв та супервізій / авт.-упоряд. Т. Артеменко. Черкаси : КНЗ ЧОППОПЧОР, 2021. 42 с. URL: <https://cutt.ly/t7h8Ymv>.
2. Мороз, Р. А. (2021). Супервізійні та балінтовські групи як засіб емоційного відреагування педагогічних працівників в період пандемії COVID-19. У: Теоретичні та практичні аспекти розвитку сучасної педагогіки та психології. <https://surl.li/wyslkh>.
3. Бамбурак, Н. Методи профілактики виникнення професійних ризиків та деформацій у професійній діяльності працівників медичної та соціальної сфери. Збірник наукових праць Національної академії Державної прикордонної служби України. Серія: психологічні науки. 2018. № 2 (10). С. 5–15. <https://surl.li/jekocq>
4. Астремська, І. В. (2014). Групова супервізія як ефективна форма практичної підготовки до роботи з клієнтом. Science and Education a New Dimension. Pedagogy and Psychology, II (16), 33.
5. Цільмак, О. М. (2022). Провідні технології самопомоги в процесі психологічної практики. Юридична психологія, 1 (30). DOI: <https://doi.org/10.33270/03223001.37>

Лекція 9. Якість та перспективи розвитку супервізії.

1. Стандарти супервізійної практики та критерії ефективності.

Семінарське заняття 9.

1. Круглий стіл: "Розвиток супервізії в українській психореабілітації: виклики та можливості".

2. Професійна підготовка супервізорів та їхні компетентності.
3. Шляхи впровадження та розвитку інституту супервізії в психореабілітації в Україні.	2. Презентація та обговорення пропозицій.

СРС 9.

1. Розробка пропозицій щодо стандартів супервізійної підтримки для фахівців, які працюють із травмою та посттравматичними станами.
2. Виконане завдання завантажити до гугл-класу.

Література:

1. Клименко, І. С., Галадза, М. В., & Писаренко, Т. В. (2025). Супервізія в клінічній психології: метааналіз. Психіатрія, неврологія та медична психологія, 12 (2(28)), 243-254. DOI: <https://doi.org/10.26565/2312-5675-2025-28-09>.
2. Грицанюк, О. В., & Іванів, О. С. (2024). Супервізія як інструмент профілактики професійного вигорання фахівців із соціальної роботи. Науковий часопис Українського державного університету імені Михайла Драгоманова. Серія 5: Педагогічні науки: реалії та перспективи, 98. <https://doi.org/10.31392/UDU-nc.series5.2024.98.06>.
3. Байдик В. Супервізія та інтервізія як ефективні інструменти підтримки спеціалістів психологічної служби. URL: <http://surl.li/druwe>.
4. Ляховець, Л. О., & Низовець-Кропта, О. А. (2024). Розуміння практики супервізії в роботі психологів закладів освіти в умовах війни. Вчені записки ТНУ імені В.І. Вернадського. Серія: Психологія, 35 (5). DOI: <https://doi.org/10.32782/2709-3093/2024.5/05>.
5. Супервізія не ревізія : метод. порадник / Ю. О. Борисенко, О. А. Венгловська, Г. В. Гладкова та ін. Київ : УІПО, 2025. 245 с. URL: <https://uied.org.ua/wp-content/uploads/2025/08/uied-20.08.2025.pdf>

План занять та СРС для заочної форми

Лекція 1. Теоретико-методологічні основи супервізії.

1. Супервізія як інститут професійного розвитку: сутність, мета та завдання.
2. Історичні передумови та еволюція понятійного апарату.
3. Відмінності від консультування, терапії та наставництва.

Семінарське заняття 1.

1. Аналіз та порівняння понять: Супервізія, інтервізія, балінтовські групи.
2. Дискусія про роль супервізії у професійній ідентичності психолога-реабілітолога.
3. Розбір переваг та обмежень різних моделей супервізії для

4. Класифікація моделей супервізії: диференційна (за Бернардом), психодинамічна, когнітивно-поведінкова, гуманістична, інтегративна. 5. Семимірна процесуальна модель супервізії. 6. Основні функції супервізії (адміністративна, навчальна, підтримуюча). 7. Фокуси супервізії: на системі, на практиці, на команді, на співробітнику. 8. Супервізія в контексті соціально-психологічної реабілітації.	4. Обговорення, як змінюються функції та фокус супервізії залежно від запиту та етапу роботи супервізанта (початківець vs досвідчений).

CPC 1.

1. Підготовка порівняльної таблиці "Супервізія, інтервізія, наставництво: спільне та відмінне" та обґрунтування місця супервізії в системі професійної підтримки.
2. Реферування статей про 5 ключових теоретичних моделей супервізії (на вибір) та її застосування.
3. Підготовка есе "Актуальність функцій супервізії в умовах воєнної та постконфліктної психореабілітації в Україні".
4. Виконане завдання завантажити до гугл-класу.

Література:

1. Астремська, І. В. (2012). Супервізія у практиці соціальної роботи та підготовці соціальних працівників. У: Вікова та педагогічна психологія. 5. С.55-59. <https://surl.lu/ddxcfo>.
2. Астремська, І. В. (2017). Прикладні методики та основи супервізії в соціальній роботі: навчальний посібник. Миколаїв, ЧДУ ім.П.Могили, 396 с.
3. Бабаніна, М. Ю. (2024). Супервізія в системі післядипломної освіти педагогічних працівників: фокус уваги. У: Вчені записки ТНУ імені В.І. Вернадського. Серія: Психологія, 35 (5). DOI: <https://doi.org/10.32782/2709-3093/2024.5/05>.
4. Байдик В. Супервізія та інтервізія як ефективні інструменти підтримки спеціалістів психологічної служби. URL: <http://surl.li/druwe>.
5. Грицанюк, О. В., & Іванів, О. С. (2024). Супервізія як інструмент профілактики професійного вигорання фахівців із соціальної роботи. Науковий часопис Українського державного університету імені Михайла Драгоманова. Серія 5: Педагогічні науки: реалії та перспективи, 98. <https://doi.org/10.31392/UDU-nc.series5.2024.98.06>.

6. Ляховець, Л. О., & Низовець-Кропта, О. А. (2024). Розуміння практики супервізії в роботі психологів закладів освіти в умовах війни. Вчені записки ТНУ імені В.І. Вернадського. Серія: Психологія, 35 (5). DOI: <https://doi.org/10.32782/2709-3093/2024.5/05>
7. Івженко, І. (2020). Супервізія як інструмент профілактики емоційного вигорання соціальних працівників. *Zeszyty naukowe Wyższej Szkoły Technicznej W Katowicach*, 12. https://yadda.icm.edu.pl/baztech/element/bwmeta1.element.baztech-5c96a862-2a37-4050-a280-9cd4d0577f4f/c/Ivzhenko_Nadzor_12_2020-2.pdf.
8. Спіцина, Л. В. (2021). Соціально-психологічні особливості проведення супервізійних груп для психологів – початківців. *Psychological Journal*, 7 (4), 38-48. DOI: <https://doi.org/10.31108/1.2021.7.4>.
9. Хараджи, М. В., & Іващенко, А. І. (2022). Супервізія як метод професійного зростання психолога. *Науковий вісник Ужгородського національного університету*, 1. DOI: <https://doi.org/10.32782/psy-visnyk/2022.1.4>.

Лекція 2. Організаційні засади супервізійного процесу.

1. Організаційні форми супервізії: індивідуальна та групова супервізія.
2. Переваги та недоліки групової роботи.
3. Динаміка супервізійної групи та роль групової динаміки.
4. Фази супервізійного процесу (індуктивна, комунікативна, інтегративна).
5. Супервізійний контракт та його ключові елементи.
6. Робота із запитом і формулювання супервізійної цілі.
7. Етичний кодекс супервізора та супервізанта.
8. Принципи конфіденційності та її межі, інформована згода, подвійні стосунки та конфлікт інтересів.
9. Юридичні аспекти супервізійної відповідальності.

Семінарське заняття 2.

1. Відпрацювання елементів проведення групової супервізії (ролі, правила, техніка "гарячого стільця").
2. Рольова гра "Перша супервізійна сесія: встановлення робочого альянсу та формулювання запиту".
3. Аналіз складних етичних випадків у супервізійній практиці та моделювання процесу прийняття рішень.
4. Практичне застосування психотехнологій для самопомоги та відновлення ресурсу.
5. Студентська презентація клінічного випадку з практики психореабілітації та його групова супервізія за обраною моделлю.

Лекція 3. Етичні особливості роботи та перспективи супервізії в Україні.

1. Синдром емоційного вигорання у працівників професій допомоги.
2. Супервізія як інструмент профілактики та корекції вигорання.
3. Поняття рефлексивної компетентності.
4. Структура представлення клінічного випадку.
5. Методики фокусування уваги супервізора.
6. Використання моделі "Я-Ти-Ми" (система фахівець-клієнт-супервізор).
7. Стандарти супервізійної практики та критерії ефективності.
8. Професійна підготовка супервізорів та їхні компетентності.
9. Шляхи впровадження та розвитку інституту супервізії в психореабілітації в Україні.

СРС 2.

1. Розробка структури та правил для проведення колегіальної (інтервізійної) групи для фахівців психореабілітації.
2. Складання проекту супервізійного контракту та форми запису клінічного випадку (кейс-нотатки) для супервізії.
3. Опрацювання та конспектування розділу Етичного кодексу психолога, що стосується супервізії.
4. Виконане завдання завантажити до гугл-класу.

Література:

1. Астремська, І. В. (2012). Супервізія у практиці соціальної роботи та підготовці соціальних працівників. У: Вікова та педагогічна психологія. 5. С.55-59. <https://surl.lu/ddxcfo>.
2. Астремська, І. В. (2014). Групова супервізія як ефективна форма практичної підготовки до роботи з клієнтом. Science and Education a New Dimension. Pedagogy and Psychology, II (16), 33.

3. Астремська, І. В. (2017). Прикладні методики та основи супервізії в соціальній роботі: навчальний посібник. Миколаїв, ЧДУ ім.П.Могили, 396 с.
4. Байдик В. Супервізія та інтервізія як ефективні інструменти підтримки спеціалістів психологічної служби. URL: <http://surl.li/druwe>.
5. Івженко, І. (2020). Супервізія як інструмент профілактики емоційного вигорання соціальних працівників. *Zeszyty naukowe Wyższej Szkoły Technicznej W Katowicach*, 12. https://yadda.icm.edu.pl/baztech/element/bwmeta1.element/baztech-5c96a862-2a37-4050-a280-9cd4d0577f4f/c/Ivzhenko_Nadzor_12_2020-2.pdf.
6. Керівництво з проведення інтервізій та супервізій / авт.-упоряд. Т. Артеменко. Черкаси : КНЗ ЧОІПОППЧОР, 2021. 42 с. URL: <https://cutt.ly/t7h8Ymv>.
7. Мась, Н. М. (2012). Використання супервізійних та інтервізійних форм роботи у професійній діяльності військових психологів. *Питання психології*, 2.
8. Туркова, Д. М. (2014). Психологічні, педагогічні та організаційні умови запровадження європейських стандартів підготовки майбутніх практичних психологів у системі вищої освіти України. *Problems of Modern Psychology: Collection of research papers*, 25, 518-529.
9. Цільмак, О. М. (2022). Провідні технології самодопомоги в процесі психологічної практики. *Юридична психологія*, 1 (30). DOI: <https://doi.org/10.33270/03223001.37>.

СРС 3.

1. Складання індивідуального плану профілактики емоційного вигорання для фахівця психореабілітації.
2. Підготовка детального опису (презентації) клінічного випадку для супервізійного обговорення.
3. Розробка пропозицій щодо стандартів супервізійної підтримки для фахівців, які працюють із травмою та посттравматичними станами.
4. Виконане завдання завантажити до гугл-класу.

Література:

1. Астремська, І. В. (2014). Групова супервізія як ефективна форма практичної підготовки до роботи з клієнтом. *Science and Education a New Dimension. Pedagogy and Psychology*, II (16), 33.
2. Астремська, І. В. (2024). Супервізія: профілактика та корекція емоційного вигорання працівників професій допомоги: монографія. Миколаїв. ЧДУ ім.П.Могили, 132 с.
3. Бамбурак, Н. Методи профілактики виникнення професійних ризиків та деформацій у професійній діяльності працівників медичної та соціальної сфери. *Збірник наукових праць Національної академії Державної*

- прикордонної служби України. Серія: психологічні науки. 2018. № 2 (10). С. 5–15. <https://surl.lt/jekoscq>
4. Грицанюк, О. В., & Іванів, О. С. (2024). Супервізія як інструмент профілактики професійного вигорання фахівців із соціальної роботи. Науковий часопис Українського державного університету імені Михайла Драгоманова. Серія 5: Педагогічні науки: реалії та перспективи, 98. <https://doi.org/10.31392/UDU-nc.series5.2024.98.06>.
 5. Івженко, І. (2020). Супервізія як інструмент профілактики емоційного вигорання соціальних працівників. *Zeszyty naukowe Wyższej Szkoły Technicznej W Katowicach*, 12. https://yadda.icm.edu.pl/baztech/element/bwmeta1.element.baztech-5c96a862-2a37-4050-a280-9cd4d0577f4f/c/Ivzhenko_Nadzor_12_2020-2.pdf.
 6. Керівництво з проведення інтерв'язій та супервізій / авт.-упоряд. Т. Артеменко. Черкаси : КНЗ ЧОПОППЧОР, 2021. 42 с. URL: <https://cutt.ly/t7h8Ymv>.
 7. Клименко, І. С., Галадза, М. В., & Писаренко, Т. В. (2025). Супервізія в клінічній психології: метааналіз. *Психіатрія, неврологія та медична психологія*, 12 (2(28)), 243-254. DOI: <https://doi.org/10.26565/2312-5675-2025-28-09>.
 8. Ляховець, Л. О., & Низовець-Кропта, О. А. (2024). Розуміння практики супервізії в роботі психологів закладів освіти в умовах війни. *Вчені записки ТНУ імені В.І. Вернадського. Серія: Психологія*, 35 (5). DOI: <https://doi.org/10.32782/2709-3093/2024.5/05>.
 9. Мороз, Р. А. (2021). Супервізійні та балінтовські групи як засіб емоційного відреагування педагогічних працівників в період пандемії COVID-19. *У: Теоретичні та практичні аспекти розвитку сучасної педагогіки та психології*. <https://surl.li/wyslkh>.
 10. Супервізія не ревізія : метод. порадник / Ю. О. Борисенко, О. А. Венгловська, Г. В. Гладкова та ін. Київ : УІРО, 2025. 245 с. URL: <https://uied.org.ua/wp-content/uploads/2025/08/uied-20.08.2025.pdf>
 11. Супервізія: професійна підтримка і професійний розвиток педагогів : порадник для супервізорів (наставників) / [Навч.-метод. посіб.] ; розроблено Всеукр. фондом «Крок за кроком» у співпраці з The LEGO Foundation за підтримки МОН України та USAID. 2018. 57 с.
 12. Цільмак, О. М. (2022). Провідні технології самопомоги в процесі психологічної практики. *Юридична психологія*, 1 (30). DOI: <https://doi.org/10.33270/03223001.37>

4. Засоби діагностики результатів навчання

Перелік питань для підсумкового контролю:

1. Дайте визначення поняттю «супервізант» (супервізований).

2. Дайте визначення поняттю «супервізія» та розкрийте його сутність.
3. Назвіть види супервізії за критерієм часу проведення (наприклад, планова, кризова).
4. Назвіть методологічні принципи супервізії.
5. Назвіть напрями психологічної допомоги спеціалістам для профілактики професійних ризиків.
6. Назвіть організаційні форми супервізії (наприклад, як аналіз роботи, як елемент навчальної роботи).
7. Назвіть основні види супервізії за формою організації.
8. Назвіть та охарактеризуйте основну мету супервізії.
9. Назвіть та охарактеризуйте типи супервізорів (наприклад, професійний, аматорський).
10. Назвіть та охарактеризуйте фази супервізії (індуктивна, комунікації, інтеграції).
11. Назвіть та охарактеризуйте чотири сфери впливу психотехнологій самопомоги.
12. Опишіть етичні принципи, на яких ґрунтується супервізорський процес.
13. Опишіть зміст інформаційної (дидактичної) функції супервізії.
14. Опишіть одну з моделей супервізії (наприклад, семивимірна модель).
15. Опишіть основні базові цінності соціальної роботи, які підтримуються супервізією.
16. Опишіть особливості супервізії в соціальній роботі.
17. Опишіть суть полімодальної супервізії.
18. Опишіть, як супервізія сприяє забезпеченню якості надання психологічних/соціальних послуг.
19. Охарактеризуйте вимоги до компетентності супервізора.
20. Охарактеризуйте обернену та заміщену групову супервізію.
21. Охарактеризуйте особливості проведення супервізійних груп для психологів-початківців.
22. Охарактеризуйте розуміння практики супервізії психологами закладів освіти в умовах війни.
23. Перелічіть та розкрийте зміст функцій супервізії (наприклад, підтримуюча, навчальна, оцінююча).
24. Поясніть взаємозв'язок між практикою супервізії та формуванням рефлексивної компетентності.
25. Поясніть, чому супервізія є обов'язковою в європейських стандартах професійної підготовки психологів.
26. Розкрийте зміст поняття «професійно-особистісні деформації».
27. Розкрийте значення супервізії у формуванні асертивності психологів-консультантів.
28. Розкрийте значення супервізії як елементу системи безперервної освіти.
29. Розкрийте поняття «інтервізія» і назвіть її ключові відмінності від супервізії.
30. Розкрийте поняття «фокуси супервізії» та наведіть приклади.
31. Розкрийте поняття синдрому емоційного вигорання.

32. Розкрийте роль рефлексії у визначенні ставлення фахівця до себе як суб'єкта діяльності.
33. Розкрийте роль супервізії та інтервізії у діяльності військових психологів.
34. У чому полягає відмінність між поняттями «рефлексія» та «рефлексивність»?
35. У чому полягає різниця між індивідуальною та груповою супервізією?
36. У чому полягає роль супервізора у професійному розвитку фахівця?
37. У чому полягає стратегічна функція супервізії?
38. Що є предметом дослідження в супервізії?
39. Що таке Балінтові групи і для кого вони призначені?
40. Що таке групова динаміка і як вона використовується в груповій супервізії?
41. Що таке кризова супервізія?
42. Що таке наставництво (менторство) і як воно співвідноситься із супервізією?
43. Що таке рефлексивна компетентність?
44. Що таке супервізійний простір і які його характеристики (безпека, стабільність)?
45. Що таке фасилітація і яке її місце у супервізійній групі?
46. Як супервізія забезпечує емоційну підтримку фахівця?
47. Як супервізія сприяє подоланню професійних труднощів?
48. Яка мета супервізії для педагогічних працівників у контексті «Нової української школи» (НУШ)?
49. Яка роль супервізії у профілактиці емоційного вигорання працівників професій допомоги?
50. Яке значення має емпатія у роботі фахівця і як супервізія допомагає працювати з емоційним навантаженням?
51. Яке значення має супервізія для професійної ідентичності психолога-консультанта?
52. Яке значення має супервізія у клінічній психології?
53. Які бар'єри перешкоджають ефективному запровадженню супервізії в Україні?
54. Які вимоги висуваються до особистості супервізора?
55. Які компоненти професійної компетентності розвиваються через супервізію?
56. Які основні завдання ставить перед собою супервізор під час роботи з кейсом супервізанта?
57. Які переваги та недоліки має групова супервізія?
58. Які проблемні аспекти наставництва/супервізії висвітлюються в освітньому контексті?
59. Які психотехнології самопомоги може використовувати фахівець (тілесна, когнітивна)?
60. Проаналізуйте сутність супервізії як методу професійного розвитку та підтримки фахівців допомагаючих професій.

5. Оцінювання

Види контролю: поточний, підсумковий.

Умови допуску до підсумкового контролю: повне та своєчасне виконання здобувачем вищої освіти всіх завдань, передбачених навчальним планом для семінарських занять та самостійної роботи.

Методи контролю: усне опитування, письмовий контроль, тестовий контроль.

Форма контролю: залік.

Правила набору балів – процедура оцінювання навчальних досягнень здобувачів вищої освіти у межах цієї дисципліни реалізується рейтинговою бальною системою, що передбачає акумулювання до 100 балів за сукупністю видів навчальної діяльності. Накопичення 60 або більше балів забезпечує автоматичне зарахування результатів підсумкового контролю, що корелює з оцінкою «задовільно» за національною шкалою та оцінкою «Е» згідно зі шкалою ECTS. Водночас, у випадку, коли загальний рейтинговий бал становить менше 60, проходження заліку є обов'язковим. Здобувачі, які вже досягли або перевищили позначку в 60 балів, зберігають право скласти залік за власним бажанням з метою потенційного підвищення отриманої підсумкової оцінки. Сам залік проводиться у форматі тестування, яке ґрунтується на переліку контрольних питань, завчасно доведених до відома студентів. При цьому розподіл максимальної кількості балів між окремими тематичними модулями встановлюється диференційовано:

Теми	Максимальна оцінка на практичному занятті для денної форми	Максимальна оцінка за СРС для денної форми навчання	Максимальна оцінка на практичному занятті для заочної форми навчання	Максимальна оцінка за СРС для заочної форми навчання
1	3	4	10	16
2	3	4		
3	2	4		
4	2	4	10	12
5	2	4		
6	2	5		
7	2	5		12
8	2	5		
9	2	5		
Підсумок	20	40	20	40
Залік	40		40	

Шкала оцінювання

Оцінка в балах	Оцінка за національною шкалою	Оцінка за шкалою ECTS	
		Оцінка	Пояснення
90-100	відмінно	A	відмінне виконання
82-89	добре	B	вище середнього рівня
75-81		C	загалом хороша робота
67-74	задовільно	D	Непогано
60-66		E	виконання відповідає мінімальним критеріям
0-59	незадовільно	FX	необхідне перескладання

Система підсумкового оцінювання інтегрує поточну семестрову успішність і заліковий контроль. Сума балів цих компонентів формує кінцеву семестрову оцінку, яка фіксується у заліковій відомості та індивідуальному навчальному плані студента. Регламентом передбачено дві спроби повторного складання підсумкового контролю: перша здійснюється викладачеві, друга — спеціально сформованій комісії деканату.

6. Політика курсу

1. Навчальний процес організовано з дотриманням принципів прозорості, доступності, наукової верифікованості та кооперативної відповідальності всіх учасників, вимагаючи перманентної активізації суб'єктної позиції здобувачів. Лекційні та семінарські модулі структуровані для стимулювання креативності, критичного аналізу та академічної дискусійної діяльності, при цьому фундаментальною умовою продуктивності є попередня самостійна підготовка на основі рекомендованих бібліографічних джерел.
2. Автономна робота є імперативною вимогою для заочної форми навчання, а для стаціонару її обсяг корелює з необхідністю накопичення рейтингових балів. Подача виконаних завдань здійснюється виключно через Google Classroom із суворим дотриманням дедлайнів; порушення графіку тягне за собою редукацію балів, а систематичне (понад три рази) порушення може призвести до анулювання оцінки.
3. Рекомендовано ведення конспекту, що інкорпорує ключові концептуальні положення та результати аналізу першоджерел відповідно до тематичного плану.
4. Усі письмові роботи, включно з есе, підлягають обов'язковій верифікації на предмет академічного плагіату; запозичення понад 30% тексту без коректного цитування вважаються нерецenzованими і не оцінюються. Обов'язковою є активна комунікативна участь у дискусіях та презентаціях, що передбачає аргументоване обґрунтування результатів.

5. Регламентація поведінки здійснюється на основі внутрішнього розпорядку, при цьому категорично недопустимим є застосування ненормативної лексики, переривання діалогу чи використання мобільних засобів для особистих потреб.
6. Фінальний рейтинговий бал формується шляхом інтеграції результатів тестування та оцінювання самотійної роботи, з урахуванням додаткових верифікуючих критеріїв, таких як відвідуваність, активність у дискусіях та відсутність систематичних запізень. У дистанційній моделі комунікативна взаємодія та консультативна підтримка реалізується через письмовий запит на офіційну пошту деканату dekanat@kibit.edu.ua.

ГУГЛ-КЛАС

<https://classroom.google.com>